

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ХІХ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

25-29 ТРАВНЯ 2020 Р.

ОДЕСА
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
XIX НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
Одеського державного екологічного університету
(25-29 травня 2020 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2020**

УДК 378.147
МЗ4

МЗ4 Матеріали ХІХ наукової конференції молодих вчених ОДЕКУ, 25-29 травня. Одеса: ОДЕКУ. 2020. 345 с.

В збірнику представлені матеріали ХІХ наукової конференції молодих вчених ОДЕКУ, які висвітлюють основні напрями наукових досліджень. Матеріали підготовлені магістрами, аспірантами, здобувачами, співробітниками Одеського державного екологічного університету.

В сборнике представлены материалы ХІХ научной конференции молодых ученых ОГЭКУ, которые освещают основные направления научных исследований. Материалы подготовлены магистрами, аспирантами, соискателями, сотрудниками Одесского государственного экологического университета.

ISBN 978-966-186-001-7

© Одеський державний
екологічний університет, 2020

Озимко Р.Р., асп. 4-го року навчання

Науковий керівник: Семергей-Чумаченко А.Б., канд. геогр. наук, доц.
Кафедра Метеорології та кліматології Одеський державний
екологічний університет

ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИЙ РОЗПОДІЛ СИЛЬНИХ ТА СТИХІЙНИХ ОПАДІВ НАД ЗАКАРПАТТЯМ

Проблема глобальних кліматичних змін стосується не тільки питання потепління, але й охоплює тенденції нерівномірного випадання опадів та відповідно збільшення частоти та екстремальності явищ, серед яких - стихійні опади. На території Закарпатської області вирішальну роль в просторовому розподілі всіх опадів, а відтак і стихійних дощів, відіграє підстильна поверхня [1, 3]. Так як рельєф області сильно розчленований, з різною орієнтацією гірських хребтів та улоговин, спостерігається значна просторова диференціація поля стихійних дощів.

Всього за 1999-2018 рр. було зафіксовано 1392 випадки стихійних дощів.

них - 230 припало на низовинну частину території (пункти спостережень: Ужгород, Чоп, Зняцево, Мукачево, Берегово, Верхні Ремети, Іршава, Вилок, Хуст, Тячів), а 1162 – на гірську (всі інші пункти). З рис. 1 помітно, що в межах Закарпаття виділяються дві зони максимумів стихійних дощів. Основна з них розташована в Руській Мокрій (96 випадків) та Усть-Чорній (100 випадків), а інша – в межах сніголавинної станції Плай (61 випадок) та гідропоста Поляна (61 випадок).

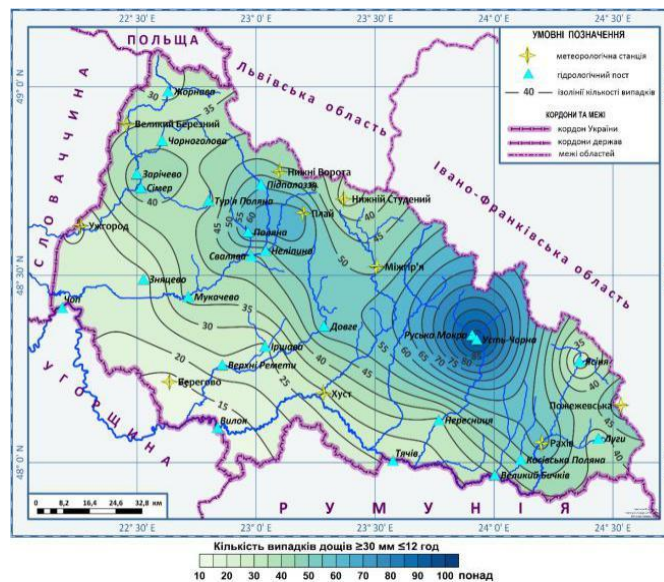

Рисунок 1 – Кількість випадків стихійних дощів в Закарпатті у 1999-2018 рр.

Найменша кількість випадків спостерігається в межах Закарпатської низовини із зоною мінімуму у Вилоку (11 випадків). Загалом в гірській частині території в середньому зафіксовано 40-60, а на низовинній – 15-25 випадків через складну взаємодію циркуляційних процесів з орографією.

Над територією Закарпаття, як і над всією Європою, домінує західний перенос повітряних мас. Отож, більшість атмосферних фронтів переміщуються через Українські Карпати із заходу та південного-заходу – з регіону Західних Карпат або Середньодунайської низовини. Таким чином, атмосферні фронти, що проходять через Закарпаття орієнтовані паралельно чи перпендикулярно до навітряних схилів гірських хребтів. Зони опадів безперешкодно проходять над низовинною частиною території та гальмуються, стикаючись з основними гірськими хребтами, серед яких: Боржава (сніголавинна станція Плай), Красна, Свидовець, Черногора (сніголавинна станція Пожежевська). В результаті, над горами випадає значна, а часто навіть стихійна кількість опадів – ≥ 30 мм менш ніж за 12 год [2]. Особливу небезпеку становлять активні фронтальні зони, які переміщуються паралельно з напрямком руху висотних повітряних течій. Тобто фронти, що простягаються в паралельних потоках. При таких синоптичних ситуаціях тривалість проходження фронтальних зон збільшується і, відповідно, зростає період випадання дощів, що, в результаті, примножує кількість опадів.

Максимуми стихійних дощів взимку, весною та восени територіально співпадають. Відрізняються тільки кількісні показники. Це свідчить про те, що ці сезони року домінують адвективні процеси формування опадів і тому міжсезонний просторовий розподіл дощів співпадає з річним. Влітку спостерігається зовсім інша картина - зон максимумів декілька і вони вже розміщені в різних частинах області, не маючи чіткого зв'язку з орографією. Такий розподіл пояснюється активізацією конвективних процесів з локальним випаданням дощів зливового характеру. Отже, якщо взимку, весною та восени відносно простіше прогнозувати місця випадання стихійних дощів, то влітку це зробити вкрай важче.

Загалом найменша кількість стихійних дощів була зафіксована весною – максимум 12-16 випадків у східній частині Закарпаття в межах гірських хребтів Свидовець та Красна. Практично однакова кількість випадків (18-26) на тій же території фіксувалась взимку та восени.

Список використаної літератури

- Балабух В.О. Регіональні прояви глобальної зміни клімату в Закарпатській області. Український гідрометеорологічний журнал. Одеса: ОДЕКУ, 2013. – с. 55-62.
- Настанова з оперативного гідрометеорологічного забезпечення та обслуговування галузей національної економіки. - Керівний документ УкрГМЦ. 2019. КД 52.4.1.01-06. 37 с.
- Стихійні метеорологічні явища на території України за останнє двадцятиріччя (1986-2005 рр.) / За ред. В.М. Ліпінського, В.І. Осадчого, В.М. Бабіченко. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 312 с.

Наукове електронне видання

МАТЕРІАЛИ
ХІХ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
Одеського державного екологічного університету
25-29 травня 2020 р.

Видавець і виготовлювач Одеський державний екологічний університет вул. Львівська, 15, м. Одеса, 65016 тел./факс: (0482) 32-67-35 E-mail: info@odeku.edu.ua Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5242 від 08.11.2016